

Uvod u misno slavlje:

Draga braćo i sestre, večerašnjom liturgijom započinjemo Vazmeno trodnevlje. Liturgiju vazmenoga trodnevlja možemo promatrati kao jedinstveno slavlje. To se očituje i na taj način što smo na početku ovoga slavlja Večere Gospodnje učinili znak križa »U ime Oca i Sina i Duha Svetoga«, i to jedinstveno slavlje traje i sutra preko liturgije Velikoga petka, sve do prekosutra kad ćemo tek na kraju uskrsnoga bdijenja primiti poslanje »Idite u miru!« Ova misa večere Gospodnje, sutrašnja liturgija Velikoga petka i Uskrsno bdijenje je jedna cjelina, središte i kulminacija cjelokupne liturgije Crkve. Zato ćemo i sutrašnju liturgiju Svetoga petka te Uskrsno bdijenje započeti u tišini, te ćemo se i večeras i sutra navečer razići se u tišini. Tek na kraju Uskrsnoga bdijenja kliknut ćemo radosnim pozivom *Idite u miru*. S Uskrsom nastupa pravi mir.

Večeras slavimo Isusovu posljednju, oprostajnu, večeru, koju je on slavio sa svojim učenicima neposredno prije svoje muke i smrti. Spominjemo se i obnavljamo Isusove geste i riječi što ih je on učinio, odnosno izrekao, te večeri. Učenike je pozvao na uzajamnu ljubav i u znak poniznog služenja u ljubavi, sve do žrtve na križu, oprao im je noge te je ustanovio sakrament euharistije - i s njim i sakrament svetoga svećeničkog reda.

Mi ćemo večeras, u znak solidarnosti s tolikim nezaposlenima u ovome gradu, na području čitave naše Nadbiskupije, u našoj dragoj Slavoniji i Baranji te u čitavoj Hrvatskoj nam domovini, oprati noge 12-orici nezaposlenih muževa. Dragi naši večerašnji apostoli, od srca Vas pozdravljam. Nismo se za Vas odlučili slučajno. Ova katedralna župna zajednica i čitava naša Nadbiskupijska zajednica večeras želi moliti za Vas i za sve one koji su zbog nezaposlenosti i neimaštine u ovom našem kraju bili prisiljeni ili su prisiljeni napustiti svoju domovinu te su već iz Slavonije, Baranje i Zapadnog Srijema otišli ili odlaze u inozemstvo. Istodobno, dragi večerašnji apostoli, u Vama i u Vašim obiteljima koje su ostale bez materijalne egzistencije prepoznajemo Isusa koji u strahu pred svojom mukom i razapinjanjem moli i vapi: „Oče, ako je moguće neka me mimoide ova čaša!“ Zajedno s Vama molimo i za sve odgovorne i suodgovorne za ovu gospodarsku krizu u našoj Domovini, za sve one koji su odgovorni što ste vi ostali bez posla, odnosno što se ovdje u Slavoniji ne otvaraju nova radna mjesta. Za njih ponavljamo Isusove riječi na križu: „Oče , oprosti im jer ne znaju što čine!“

Isus je, draga braćo i sestre, ove večeri bio izdan - i to od jednoga od svojih sustolnika. Izdao ga je jedan iz najužeg kruga, jedan od dvanaestorice apostola, koji je te večeri bio s Isusom za stolom i s njim blagovao – izdao ga je radi svoga profita, radi 30 srebrnika. Jedan od takvih – Isusovih učenika, ali koji je radi novca bio spreman na sve, postao je Isusov izdajnik.

Odrecimo se zato robovanja sebi i svojim materijalnim interesima, odrecimo se svoje bešćutnosti za druge i za njihove potrebe. Raskrstimo s Judom u sebi i recimo Isusu i onima s kojima se on poistovjetio da ih volimo.

Homilija:

Cijelo je Isusovo poslanje sažeto u ovoj Večeri. Sav njegov život na ovoj zemlji u tijelu sažima se i prelama u ovim časovima. On okuplja zajednicu oko sebe: apostoli su oko njega, moli zajedno s njima, navješćuje riječ, daje upute, služi apostole perući im noge. Daje zapovijed ljubavi kao temeljni način ponašanja u Crkvi. Sve što je Isus činio ponavlja se i sažima u Posljednjoj večeri, te se doista može reći da njome počinje finale, ključni događaji njegovog poslanja. Kako se od Cvjetnice do Uskrsa na Isusovom liku može jasno zaključiti da je on, pored svega što mu se događa, gospodar situacije, tako možemo slobodno zaključiti da je on htio upravo na Veliki četvrtak ponoviti sve iz svoga života u toj jednoj Večeri. Istodobno ova je Isusova večera početak, sinteza i anticipacija vrhunca njegova života i spasenjskog poslanja: njegove muke, smrti i uskrsnuće. Njegova muka i smrt te njegovo uskrsnuće daju smisao svemu što se ranije dogodilo u njegovu životu, ali i u čitavoj povijesti spasenja. O tome govore i čitanja izabrana za večeras, počevši od izlaska iz Egipta, preko ustanove euharistije pa do pranja nogu učenicima. „Ovo činite meni na spomen!“ Činiti spomen nije poziv na sjećanje, nego činiti spomen znači ponovno proživjeti, proživljavati i aktualizirati spasenjsko djelo Isusove muke, smrti i uskrsnuća. Stoga iz sva tri večerašnja čitanja jasno odjekuje imperativ: »Ovo činite!« 'Gospodin reče Mojsiju i Aronu u zemlji egipatskoj i po njima svoj zajednici izraelskoj: Pribavite živinče, čuvajte ga do četrnaestoga dana, a onda ga u suton zakoljite. Krvlju poškopite oba dovratnika i nadvratnika kuće u kojoj se bude blagovalo. A blagujte ovako...' (usp. *Izl* 12,1-14). Isus reče: Ako ja Gospodin i Učitelj vama

opranih nogu, treba da i vi jedni drugima perete noge (usp. *Iv* 13,1-15). I uze kruh, i uze čašu, i reče: Ovo je moje tijelo; ovo je moja krv; ovo činite kad god pijete ovaj kruh i pijete čašu, meni na spomen (usp. *I Kor* 11,23-26).

Ovo činite! Crkva doista vjerno vrši nalog o slavlju euharistije. Međutim, vrlo često zaboravljamo njezin crkveni, ekleziološki karakter. Isus se ne daje za mene, za tebe ili za onoga, nego *za nas*. Euharistija ne djeluje i nije nešto individualno, premda ju mi želimo čim više osobno proživjeti i nastojimo po pričesti primiti osobno udioništvo u životu Isusa Krista. No, preko euharistije milost Božja postaje prisutna u svim ljudima u svijetu, po vidljivom zajedništvu Crkve. Isus je pranjem nogu učenicima dao primjer koji trebamo slijediti kako bismo ostvarili to zajedništvo. Znajući da je »došao njegov čas«, odložio je svoje haljine. S njima je »odložio« sav svoj život i predao ga u ruke Očeve. No, ujedno ga je stavio na službu onima koje je ljubio. Ljubav je pokazao kroz služenje. Stoga ne iznenađuje što je ova scena kod evanđeliste Ivana zauzela ono mjesto koje kod ostale trojice evanđelista pripada izvješću o ustanovi euharistije. Zato, večeras naše savjesti ispituje činjenica da smo revni u slavljenju euharistije, dok »pranje nogu« često zapostavljamo. No, mogućnost slavljenja euharistije nam je dar, a pranje nogu i služenje drugima je naša obaveza. Darove rado primamo, a obveze teško prihvaćamo.

Pranje nogu i euharistija znak su iste ljubavi Božje. Isus pada na koljena pred učenike u znak poziva svakoj osobi na njezino uzdignuće i sjedinjenje s Bogom. Svjedočenje ljubavi kroz služenje nije samo individualni Isusov čin, nego ujedno i zapovijed onima koji se smatraju njegovim učenicima. »Razumijete li što sam učinio?... Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih.« Ovaj primjer putokaz je kako na nas treba djelovati euharistija. Blagujući njegovo Tijelo i Krv mi postajemo dionici božanskog života, ali i Isusova poslanja. Bog k nama dolazi, ali nas i šalje drugima. Nisu slučajno izabrane prilike kruha i vina. Po kruhu i vinu koje Isus daje učenicima na posljednjoj večeri da blaguju i kaže im da oni to čine dalje njemu na spomen, da oni njemu na spomen drugima dijele euharistijski kruh i vino, Isus apostolima i nama koji danas dijelimo i blagujemo euharistijski kruh i vino poručuje da trebamo brinuti o životnim potrebama drugih. Nadalje, kao što nas svakodnevna hrana i piće osposobljavaju za život, tako nam i euharistija daje snagu da živimo po uzoru na njega i prolazimo zemljom čineći dobro.

Kršćanstvo, stoga, nije intelektualno pristupanje postulatima vjere ili poticaj na humanost. Ono je prije svega iskustvo susreta sa živim Bogom koji se u Sinu toliko ponizio - do mjere da je kleknuo pred čovjeka, i toliko žrtvovao da nam je dao svoje tijelo i krv, kako bi svaku osobu pridigao te je učinio dionicom svoga božanskog života. To je temelj naše pobožnosti i međusobnih odnosa.

I zato sam u znak solidarnosti s tolikim nezaposlenima i lišenima jednog od temeljnih ljudskih prava, a to je pravo na rad; i istodobno s tolikima lišenima prava na uzdržavanje i prava na vlastito ljudsko dostojanstvo, što je povezano s pravom na rad, odlučio da za večeras pozovemo Vas nezaposlene muževe i očeve naših obitelji, nezaposlene mladiće, i da kleknem upravo pred Vas te da u znak solidarnosti upravo s Vama, u osjećaju iskrenog poštovanja i razumijevanja za ono što proživljavate, baš Vama operem noge. Očitujem Vam tom simboličkom gestom da naša Đakovačko-osječka nadbiskupija suosjeća s Vama i misli na Vas. I gdje god mogu skrećem pozornost na ono što se događa ovdje u Slavoniji: Rastuće siromaštvo i nezaposlenost u Slavoniji i Baranji, ovdje na Istoku Hrvatske, poprimaju uistinu zabrinjavajuće razmjere. U Slavoniju se nekada dolazilo i ona je sve primala i prehranjivala, a danas se iz Slavonije nažalost hrpimice odlazi. I tom simboličkom gestom želimo večeras doviknuti svima odgovornima u našem društvu, od lokalnih političara do državne vlasti, od bankarskih institucija do gospodarstvenika i direktora koji se kao lešinari tuku i svađaju za svoju stranačku i političku prevlast te otimaju posljednje ostatke neuništenoga gospodarstva da su jednaki licemjernim Judama koji prodaju i gaze vas, vaše ljudsko dostojanstvo i Boga u vama. Večeras iz ove katedrale želimo doviknuti: Dosta je politikanstva i bahatog ponašanja. Dosta je sprege politike i gospodarstva te politikantskog upravljanja gospodarskim subjektima i projektima. Dosta nam je licemjerja, beskrupuloznosti i korumpiranih političara te sebičnih gospodarstvenika koji i vlastitu dušu, a ne samo druge ljude, prodaju za novac. Zadaća koju ste preuzeli vi političari, a ne netko drugi, od vas zahtijeva i vi jednostavno morate stvarati uvjete za rad, zaštititi očinstvo i majčinstvo, podržati obitelj, zaustaviti iseljavanje i demografsko starenje te nestajanje našega naroda na ovom politički osjetljivom području na Istoku Hrvatske. Bez vaše međusobne suradnje te bez zajedničkog samoprijegornog rada oslobođenog od brige za sebe, bez vašeg poštenja, čestitosti, istinoljubivosti i solidarnosti s građanima, nema i ne može biti novih

radnih mjesta. O vašoj strategiji razvoja, različitim oblicima poticaja za otvaranje novih radnih mjesta, od porezne do energetske i industrijske politike, ovise razvojne mogućnosti ovoga kraja. Ukoliko su vam od toga važnije vaše pozicije, plaće i moć, vaši osobni ili stranački interesi, onda imate moralnu obavezu podnijeti ostavku i građanima reći da na izborima potraže neke druge ljude. Politika nije i ne smije biti svrha samoj sebi, niti se smije svesti na borbu za vlast i očuvanje vlastitih pozicija.

Dragi naši apostoli, draga nezaposlena braćo i sestre, draga braćo i sestre koji živite na rubu egzistencije, Isus - unatoč nepravdi i bespomoćnosti, pa čak suočen i s iskustvom Božje šutnje i nemoći pred tajnom ljudskog zla, ne zdvaja niti gubi pouzdanje u Oca. On i u svojim najtežim trenucima života, pred svojim poniženjem do kraja, pred razapinjanjem na križ i pred smrću, ne gubi vjeru da je Bog Otac gospodar njegova života i povijesti, da ga on ipak nije napustio i da će on imati zadnju riječ. Ta vjera Isusa je ispunila hrabrošću, strpljivošću i postojanošću u trpljenju. Ona je razbila tamu beznada i bogonapuštenosti te ga dovela do uskrsne pobjede nad svakim zadahom smrti i zla. On, Isus nam poručuje da razapinjanje, pa niti smrt nije kraj.

On nam se večeras daruje u svom izručenju razapinjanju i smrti za nas u euharistijskom kruhu i vinu, da se po blagovanju njegova tijela i krvi u nama nastani njegova postojanost, vjera u Boga i hrabrost do kraja. U nama ima i može biti onoliko snage, koliko je u nama vjere. Snagu i nadu u nama možemo obnoviti budeći u nama vjeru u Boga poniženoga, pogaženoga, ubijenoga i pokopanoga, ali i uskrsloga.

S poštovanjem, dragi apostoli, pristupam k Vama da Vam u znak podrške i solidarnosti s Vama, te ljubavi za Vas, operem noge.